

Vikingtiden i Norge

Historie

Differensiert undervisningsopplegg: Vikingtiden i Norge

Grunnleggende nivå

For elever som trenger støtte og stillas

Oppgavetittel: *Vikingarnas viktigste oppfinnelser og oppdagelser*

Oppgave:

- Velg tre viktige ting vikingene gjorde eller oppfant (skip, kompass, bosettinger osv.)
- For hver ting skal du:
- Tegne eller finne ett bilde
- Skrive 3-4 setninger om hva det var og hvorfor det var viktig
- Gi ett eksempel på hvor det ble brukt

Hjelpemidler:

- Utfylt ordliste med viktige ord
- Bildesamling fra læreboken
- Stillas-mal med setningsstartre: "Vikingene oppfant _____. Det ble brukt til _____. Dette var viktig fordi _____."
- Lærer støtte under arbeidet

Vurderingskriterier:

- Har valgt tre relevante tema
- Tegningene/bildene viser forståelse
- Tekstene er leselige og inneholder nødvendig informasjon
- Beskrivelsene er presise (ikke for kort)

Middels nivå

For elever med forventet måloppnåelse

Oppgavetittel: *Hvorfor forlot vikingene Skandinavia?*

Oppgave:

Lag en 3-5 minutters muntlig presentasjon hvor du:

- Presenterer minst tre årsaker til at vikingene dro på tokt (befolkningsvekst, mangel på dyrkbar jord, eventyr, handel, religionsspredning)
- Forklarer koblingen mellom årsak og følge - hva skjedde som resultat?
- Gir konkrete eksempler på steder de kom til (England, Frankrike, Russland, Nord-Amerika)
- Bruker et visuelt hjelpemiddel (kart, plakat eller digitalt)

Hjelpemidler:

- Kart over vikingtoktene
- Kildetekster (primær- og sekundærkilder)
- Presentasjonsmall
- Samtalepartner for øving

Vurderingskriterier:

- Presenterer minst tre årsaker med forklaringer
- Bruker eksempler som støtter argumentasjonen
- Viser årsak-virkningsforhold
- Kommuniserer tydelig og strukturert
- Visuelt hjelpemiddel er relevant og brukervennlig

Avansert nivå

For elever med høy faglig kompetanse

Oppgavetittel: *Vikingene: Oppdagere, handelsmenn eller erobrere? Kritisk analyse*

Oppgave:

Skriv en kortessay (2-3 sider) som:

- Problemstiller spørsmålet: Hvordan skulle vi karakterisere vikingene? Som brutale erobrere, eller som handelsmenn og oppdagere?
- Analyserer denne spørsmålsstillingen ut fra ulike perspektiver:
- De gamle nordmennenes eget syn (primærkilder)
- Ofrenes perspektiv (f.eks. engelske og frankiske kilder)
- Historikernes ulike tolkninger
- Hvordan populærkulturen framstiller dem i dag
- Evaluerer hvordan vårt ståsted og tidsepoken påvirker tolkningene
- Konkluderer med en nyansert vurdering

Hjelpemidler:

- Utvalgte primærkilder på både norrønt og engelsk/latin (oversatt)
- Historikerartikler med ulike fortolkninger
- Kritisk kildekritikk-mal
- Rettledning i essaystruktur

Vurderingskriterier:

- Problemstillingen er klar og gjennomtenkt
- Analyserer flere perspektiver med dybde
- Bruker kilder på en kvalifisert måte (sitater, referanser)
- Diskuterer historikerdebatten og kilder kritisk
- Reflekterer over fortolkningspluralism
- Konklusjon er nyansert og begrunnet
- Skriftlig framstilling er presis og faglig

Praktiske tips for implementering

Før opplegget:

- Gruppe elevene basert på faglig nivå og læringsbehov (ikke alder/test)
- Forbered alle tre varianter skriftlig slik at elever som ønsker utfordring kan velge
- Skaff stillings-ressurser (mal, ordlister, bilder) på forhånd

Under opplegget:

- Vurdér fleksibel gruppering - en elev kan være på grunnleggende nivå i noen tema, middelsnivå i andre
- Gi tydelig tilbakemelding underveis, ikke bare til slutt
- La elever velge presentasjonsform (muntlig/skriftlig/visuell)

Etter opplegget:

- Dokumenter hva som fungerte for hvem
- Bruk tilbakemeldingene til å justere neste gang

*Lykke til med opplegget! *